

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2017/2399**av den 12 december 2017****om ändring av direktiv 2014/59/EU vad gäller rangordningen av skuldinstrument utan säkerhet i en insolvenshierarki**

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska centralbankens yttrande ⁽¹⁾,med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽²⁾,i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Den 9 november 2015 offentliggjorde rådet för finansiell stabilitet (FSB) listan över villkoren för den totala förlustabsorberingskapaciteten (nedan kallad *TLAC-standard*), vilken godkändes av G20-gruppen i november 2015. Målet med TLAC-standarderna är att säkerställa att globala systemviktiga banker, som i unionsramen benämns globala systemviktiga institut, har tillräcklig förlustabsorberings- och rekapitaliseringskapacitet för att bidra till att säkerställa att kritiska funktioner kan upprätthållas utan att skattebetalarnas pengar (offentliga medel) eller den finansiella stabiliteten äventyras vid och omedelbart efter en resolution. I sitt meddelande av den 24 november 2015 med titeln *Mot ett fullbordande av bankunionen* åtog sig kommissionen att lägga fram ett lagstiftningsförslag senast vid slutet av 2016 som skulle göra det möjligt att genomföra TLAC-standarderna i unionsrätten senast 2019 i enlighet med den internationellt överenskomna fristen.
- (2) Vid genomförandet av TLAC-standarderna i unionsrätten måste hänsyn tas till det befintliga institutspecifika minimikravet för kapitalbas och kvalificerade skulder (nedan kallat *MREL*) som gäller för alla institut i unionen i enlighet med vad som fastställs i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU ⁽⁴⁾. Eftersom TLAC och MREL båda syftar till att säkerställa att instituten i unionen har tillräcklig förlustabsorberings- och rekapitaliseringskapacitet bör de båda kraven vara kompletterande inslag i en gemensam ram. Rent konkret föreslog kommissionen att den harmoniserade miniminivån i TLAC-standarderna för globala systemviktiga institut (nedan kallat *TLAC-minimikravet*), och de kvalifikationskriterier för skulder som används för efterlevnad av den standarderna, bör införas i unionsrätten genom ändringar av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 ⁽⁵⁾, samtidigt som det institutspecifika påslaget för globala systemviktiga institut och de institutspecifika kraven för institut som inte är globalt systemviktiga liksom tillämpliga kvalifikationskriterier bör hanteras genom riktade ändringar av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 806/2014 ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ EUT C 132, 26.4.2017, s. 1.

⁽²⁾ EUT C 173, 31.5.2017, s. 41.

⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 30 november 2017 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 7 december 2017.

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU av den 15 maj 2014 om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av rådets direktiv 82/891/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU och 2013/36/EU samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 648/2012 (EUT L 173, 12.6.2014, s. 190).

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 (EUT L 176, 27.6.2013, s. 1).

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 806/2014 av den 15 juli 2014 om fastställande av enhetliga regler och ett enhetligt förfarande för resolution av kreditinstitut och vissa värdepappersföretag inom ramen för en gemensam resolutionsmekanism och en gemensam resolutionsfond och om ändring av förordning (EU) nr 1093/2010 (EUT L 225, 30.7.2014, s. 1).

Det här direktivet, som avser rangordningen av skuldinstrument utan säkerhet i en insolvenshierarki, kompletterar de ovannämnda lagstiftningsakterna, i enlighet med de föreslagna ändringarna, och Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU ⁽¹⁾.

- (3) Med tanke på dessa förslag är det, för att kunna säkerställa rättslig förutsebarhet för marknaderna och för de enheter som omfattas av MREL och TLAC, viktigt att dels säkerställa att det i god tid råder klarhet om de kvalifikationskriterier för skulder som används för efterlevnad av MREL och av den unionsrätt genom vilken TLAC genomförs, dels införa lämpliga bestämmelser om fortsatt tillämpning av äldre regler med avseende på kvalificering av skulder som emitterats innan de reviderade kvalifikationskriterierna träder i kraft.
- (4) Medlemsstaterna bör säkerställa att instituten har en tillräcklig förlustabsorberings- och rekapitaliseringskapacitet, för att säkerställa en smidig och snabb förlustabsorbering och rekapitalisering med minimala effekter på den finansiella stabiliteten och samtidigt eftersträva att undvika följder för skattebetalarna. Detta bör uppnås genom institutens fortlöpande efterlevnad av det TLAC-minimikrav som ska genomföras i unionsrätten genom en ändring av förordning (EU) nr 575/2013 och genom kravet på kapitalbas och kvalificerade skulder som föreskrivs i direktiv 2014/59/EU.
- (5) TLAC-standarden kräver att globala systemviktiga institut, med vissa undantag, uppfyller TLAC-minimikravet med efterställda skulder som vid insolvens rangordnas efter skulder som är undantagna från TLAC (nedan kallat *efterställningskrav*). Enligt TLAC-standarden bör efterställning uppnås genom rättsliga verkningar av ett avtal (så kallad efterställning enligt avtal), lagstiftningen i en viss jurisdiktion (så kallad efterställning enligt lag) eller en viss företagsstruktur (så kallad strukturell efterställning). I de fall där det krävs i direktiv 2014/59/EU bör de institut som omfattas av det direktivet uppfylla de institutspecifika krav som ställs på dem med efterställda skulder i syfte att minimera risken för rättsligt överklagande från borgenärer baserat på att deras förluster vid resolution är större än de förluster som borgenärerna skulle ha ådragit sig vid normala insolvensförfaranden (principen om "inte sämre villkor för borgenär").
- (6) Ett antal medlemsstater har ändrat eller håller på att ändra reglerna om insolvensrangordningen av prioriterade skulder utan säkerhet enligt deras nationella insolvensrätt så att deras institut kan uppfylla efterställningskravet på ett effektivare sätt och därigenom underlätta resolution.
- (7) De nationella regler som hittills antagits skiljer sig väsentligt åt. Avsaknad av harmoniserade unionsregler skapar osäkerhet för både utfärdande institut och investerare och försämrar sannolikt tillämpningen av skuldredovisningsverktyget på gränsöverskridande institut. Avsaknaden av harmoniserade unionsregler resulterar också sannolikt i snedvridning av konkurrensen på den inre marknaden, eftersom institutens kostnader för att efterleva efterställningskravet liksom de kostnader som belastar investerare vid köp av skuldinstrument som emitterats av institut kan komma att skilja sig väsentligt åt inom unionen.
- (8) Europaparlamentet uppmanade i sin resolution av den 10 mars 2016 om bankunionen ⁽²⁾ kommissionen att lägga fram förslag för att ytterligare minska de rättsliga riskerna för krav enligt principen om "inte sämre villkor för borgenär", och i sina slutsatser av den 17 juni 2016 uppmanade rådet kommissionen att lägga fram ett förslag om en gemensam strategi för rangordningen av bankkreditgivare i syfte att förbättra rättssäkerheten i händelse av resolution.
- (9) Det är därför nödvändigt att undanröja de betydande hindren för den inre marknads funktion och undvika snedvridningar av konkurrensen till följd av avsaknad av harmoniserade unionsregler om rangordning av bankkreditgivare och förhindra att sådana hinder och snedvridningar uppstår i framtiden. Därför är den lämpliga rättsliga grunden för detta direktiv artikel 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.
- (10) För att minimera kostnaderna för att efterleva efterställningskravet och eventuella negativa effekter på finansieringskostnader bör detta direktiv tillåta medlemsstaterna att i förekommande fall behålla den befintliga klassen ordinarie prioriterade skulder utan säkerhet, som är mindre kostsamma för institut att emittera än alla andra efterställda

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG (EUT L 176, 27.6.2013, s. 338).

⁽²⁾ Ännu ej offentliggjord i EUT.

skulder. För att öka möjligheterna att försätta institut i resolution bör det i detta direktiv inte desto mindre krävas att medlemsstaterna skapar en ny klass av underordnade prioriterade skulder som vid insolvens bör rangordnas före kapitalbasinstrument och sådana efterställda skulder som inte kan räknas som kapitalbasinstrument, men efter andra prioriterade skulder. Det bör fortsatt stå institut fritt att emittera skuld i både klassen prioriterade skulder och klassen underordnade prioriterade skulder. Av dessa två klasser bör, utan att det påverkar andra alternativ och undantag i TLAC-standarden för att uppfylla efterställningskravet, endast klassen underordnade prioriterade skulder vara kvalificerad att uppfylla efterställningskravet. Detta syftar till att göra det möjligt för institut att använda den mindre kostsamma skuldklassen ordinarie prioriterade skulder för sin finansiering eller av andra operativa skäl och att emittera skuld i den nya klassen underordnade prioriterade skulder för att få tillgång till finansiering samtidigt som efterställningskravet efterlevs. Medlemsstaterna bör ha möjlighet att skapa flera klasser för andra ordinarie skulder utan säkerhet, under förutsättning att de, utan att det påverkar andra alternativ och undantag som föreskrivs i TLAC-standarden, säkerställer att endast klassen underordnade prioriterade skuldinstrument är kvalificerad att uppfylla efterställningskravet.

- (11) För att säkerställa att den nya klassen underordnade prioriterade skuldinstrument uppfyller de kvalificeringskriterier som beskrivs i TLAC-standarden och fastställs i direktiv 2014/59/EU, och därigenom ökar rättssäkerheten, bör medlemsstaterna säkerställa att dessa skuldinstrument har en ursprunglig avtalsenlig löptid på minst ett år, inte innehåller några inbäddade derivat och inte själva är derivat, och att den relevanta avtalsenliga dokumentationen som avser emissionen av dem och, i förekommande fall, prospektet uttryckligen hänvisar till deras lägre prioritet vid normala insolvensförfaranden. Skuldinstrument med rörlig ränta som härletts från en allmänt använd referensränta, såsom Euribor eller Libor, och skuldinstrument som inte är angivna i emittentens nationella valuta, förutsatt att kapitalbeloppet, återbetalningen och räntan är angivna i samma valuta bör inte anses vara skuldinstrument med inbäddade derivat endast på grund av dessa egenskaper. Det här direktivet bör inte påverka eventuella krav i nationell rätt på att registrera skuldinstrument i emittentens företagsregister för att skulderna ska uppfylla de villkor för underordnade prioriterade skuldinstrument som anges i det här direktivet.
- (12) För att öka rättssäkerheten för investerare bör medlemsstaterna säkerställa att ordinarie skuldinstrument utan säkerhet och övriga ordinarie skulder utan säkerhet som inte är skuldinstrument ges högre prioritet i den nationella insolvensrätten än den nya klassen underordnade prioriterade skuldinstrument. Medlemsstaterna bör också säkerställa att den nya klassen underordnade prioriterade skuldinstrument ges högre prioritet än kapitalbasinstrument och prioriteten hos alla efterställda skulder som inte räknas som kapitalbas.
- (13) Eftersom målen för detta direktiv, nämligen att fastställa harmoniserade regler för insolvensrangordningen av skuldinstrument utan säkerhet vid tillämpning av unionens ram för återhämtning och resolution och framför allt att effektivisera skuldnedskrivningsordningen, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av åtgärdens omfattning, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål. Detta direktiv bör i synnerhet inte påverka andra alternativ eller undantag som anges i TLAC-standarden för uppfyllandet av efterställningskravet.
- (14) Det är lämpligt att de ändringar av direktiv 2014/59/EU som föreskrivs i det här direktivet tillämpas på fordringar utan säkerhet som härrör från skuldinstrument som emitterats på eller efter den dag då det här direktivet börjar tillämpas. Av rättssäkerhetsskäl och för att så mycket som möjligt minska övergångskostnaderna är det dock nödvändigt att införa lämpliga skyddsåtgärder vad gäller insolvensrangordningen av fordringar som härrör från skuldinstrument som har emitterats före detta datum. Medlemsstaterna bör därför säkerställa att insolvensrangordningen av alla utestående fordringar utan säkerhet som härrör från skuldinstrument som institut har emitterat före detta datum regleras av medlemsstaternas lagstiftning såsom den hade antagits per den 31 december 2016. I den utsträckning som viss nationell lagstiftning såsom den hade antagits per den 31 december 2016 redan möjliggör för instituten att emittera efterställda skulder bör en del eller alla utestående fordringar utan säkerhet som härrör från skuldinstrument som emitterats före den dag då detta direktiv börjar tillämpas kunna ha samma insolvensrangordning som de underordnade prioriterade skuldinstrument som emitterades enligt villkoren i detta direktiv. Dessutom bör medlemsstaterna efter den 31 december 2016 och före den dag då detta direktiv träder i kraft kunna anpassa sin nationella lagstiftning som reglerar rangordningen vid normala insolvensförfaranden för fordringar utan säkerhet som härrör från skuldinstrument som emitterats efter den dag då sådan lagstiftning började tillämpas för att uppfylla de villkor som fastställs i detta direktiv. I sådana fall bör endast de fordringar utan säkerhet som härrör från skuldinstrument som emitterats innan denna nya nationella lagstiftning började tillämpas fortsätta att regleras av medlemsstaternas lagstiftning såsom den hade antagits per den 31 december 2016.

- (15) Detta direktiv bör inte hindra medlemsstaterna från att föreskriva att detta direktiv bör fortsätta att tillämpas när de utfärdande enheterna inte längre omfattas av unionens ram för återhämtning och resolution, särskilt eftersom de avyttrar sin kredit- eller investeringsverksamhet till en tredje man.
- (16) Det här direktivet harmoniserar rangordningen av fordringar utan säkerhet som härrör från skuldinstrument vid normala insolvensförfaranden och omfattar inte insolvensrangordningen av insättningar utöver befintliga tillämpliga bestämmelser i direktiv 2014/59/EU. Det här direktivet påverkar därför inte tillämpningen av medlemsstaternas befintliga eller framtida nationella lagstiftning som reglerar normala insolvensförfaranden omfattande insolvensrangordningen av insättningar, i den mån denna rangordning inte harmoniseras genom direktiv 2014/59/EU, oavsett vilket datum insättningarna gjordes. Senast den 29 december 2020 bör kommissionen se över tillämpningen av direktiv 2014/59/EU vad gäller insättningarnas rangordning vid insolvens, och särskilt bedöma om direktivet behöver ändras ytterligare.
- (17) För att säkerställa rättssäkerhet för marknaderna och för enskilda institut och för att underlätta den praktiska tillämpningen av skuldnedskrivningsverktyget bör detta direktiv träda i kraft dagen efter det att det offentliggörs.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Ändringar av direktiv 2014/59/EU

Direktiv 2014/59/EU ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 2.1 ska led 48 ersättas med följande:

”48. skuldinstrument:

- i) vid tillämpning av artikel 63.1 g och j, obligationer och andra former av överlåtbara skuldförbindelser, instrument som skapar eller bekräftar en skuld samt instrument som ger rätt att förvärva skuldinstrument, och
- ii) vid tillämpning av artikel 108, obligationer och andra former av överlåtbara skuldförbindelser samt instrument som skapar eller bekräftar en skuld.”

2. Artikel 108 ska ersättas med följande:

”Artikel 108

Rangordning vid insolvens

1. Medlemsstaterna ska säkerställa följande i deras nationella lagstiftning som reglerar normala insolvensförfaranden:

a) Att följande ges samma prioritet, som är högre än den prioritet som ges fordringar från ordinarie borgenärer utan säkerhet:

- i) Den del av kvalificerade insättningar från fysiska personer och mikroföretag samt små och medelstora företag som överstiger den garantinivå som avses i artikel 6 i direktiv 2014/49/EU.
- ii) Insättningar som skulle utgöra kvalificerade insättningar från fysiska personer och mikroföretag samt små och medelstora företag om de inte hade gjorts genom filialer belägna utanför unionen av institut som är etablerade inom unionen.

b) Att följande ges samma prioritet, som är högre än den prioritet som ges enligt led a:

- i) Garanterade insättningar.
- ii) Insättningsgarantisystem som ersätter rättigheterna och skyldigheterna för garanterade insättare vid insolvens.

2. Medlemsstaterna ska, för enheter som avses i artikel 1.1 första stycket a–d, säkerställa att ordinarie fordringar utan säkerhet, i deras nationella lagstiftning som reglerar normala insolvensförfaranden, ges högre prioritet än fordringar utan säkerhet som härrör från skuldinstrument som uppfyller följande villkor:

- a) Den ursprungliga avtalsenliga löptiden för skuldinstrumenten är minst ett år.
- b) Skuldinstrumenten innehåller inga inbäddade derivat och är inte själva derivat.
- c) Den relevanta avtalsenliga dokumentation och, i tillämpliga fall, de prospekt som avser emissionen hänvisar uttryckligen till den lägre prioriteten enligt denna punkt.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att fordringar utan säkerhet som härrör från skuldinstrument som uppfyller de villkor som anges i punkt 2 a, b och c i den här artikeln ges högre prioritet i deras nationella lagstiftning som reglerar normala insolvensförfaranden än fordringar som härrör från instrument som avses i artikel 48.1 a–d.

4. Utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 5 och 7 ska medlemsstaterna säkerställa att deras nationella lagstiftning som reglerar normala insolvensförfaranden såsom den hade antagits per den 31 december 2016 är tillämplig på rangordningen vid normala insolvensförfaranden för fordringar utan säkerhet som härrör från skuldinstrument som emitteras av enheter som avses i artikel 1.1 första stycket a–d i det här direktivet före dagen då de åtgärder i nationell lagstiftning som införlivar Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/2399 (*) träder i kraft.

5. Om en medlemsstat efter den 31 december 2016 och före den 28 december 2017 antog en nationell lag som reglerar rangordningen vid normala insolvensförfaranden för fordringar utan säkerhet som härrör från skuldinstrument som emitterats efter den dag då en sådan nationell lag börjar tillämpas, ska punkt 4 inte tillämpas på fordringar som härrör från skuldinstrument som emitterats efter den dag då den nationella lagen börjar tillämpas, förutsatt att samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Den nationella lagen föreskriver att ordinarie fordringar utan säkerhet, för enheter som avses i artikel 1.1 första stycket a–d, vid normala insolvensförfaranden ges högre prioritet än fordringar utan säkerhet som härrör från skuldinstrument som uppfyller följande villkor:
  - i) Den ursprungliga avtalsenliga löptiden för skuldinstrumenten är minst ett år.
  - ii) Skuldinstrumenten innehåller inga inbäddade derivat och är inte själva derivat.
  - iii) Den relevanta avtalsenliga dokumentation och i förekommande fall det prospekt som avser emissionen hänvisar uttryckligen till den lägre prioriteten enligt den nationella lagen.
- b) Den nationella lagen föreskriver att fordringar utan säkerhet som härrör från skuldinstrument som uppfyller villkoren i led a i detta stycke vid normala insolvensförfaranden ges högre prioritet än fordringar som härrör från sådana instrument som avses i artikel 48.1 a–d.

Den dag då de åtgärder i nationell lagstiftning genom vilka direktiv (EU) 2017/2399 införlivas träder i kraft ska de fordringar utan säkerhet som härrör från sådana skuldinstrument som avses i led b i första stycket ges samma prioritet som den som avses i punkterna 2 a, 2 b, 2 c och 3 i denna artikel.

6. Skuldinstrument med rörlig ränta som härletts från en allmänt använd referensränta och skuldinstrument som inte är angivna i emittentens nationella valuta, förutsatt att kapitalbeloppet, återbetalningen och räntan är angivna i samma valuta, ska vid tillämpning av punkt 2 b och punkt 5 första stycket led a ii inte endast på grund av dessa egenskaper anses vara skuldinstrument med inbäddade derivat.

7. De medlemsstater som före den 31 december 2016 har antagit en nationell lag som reglerar normala insolvensförfaranden varigenom ordinarie fordringar utan säkerhet som härrör från skuldinstrument som emitteras av enheter som avses i artikel 1.1 första stycket a–d delas in i två eller fler olika rangordningar, eller varigenom prioriteten för ordinarie fordringar utan säkerhet som härrör från sådana skuldinstrument ändras i förhållande till alla övriga ordinarie fordringar utan säkerhet med samma prioritet, får föreskriva att skuldinstrument med den lägsta prioriteten bland dessa ordinarie fordringar utan säkerhet ges samma prioritet som den som ges fordringar som uppfyller villkoren i punkterna 2 a, 2 b, 2 c och 3 i den här artikeln.

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/2399 av den 12 december 2017 om ändring av direktiv 2014/59/EU vad gäller rangordningen av skuldinstrument utan säkerhet i en insolvenshierarki (EUT L 345, 27.12.2017, s. 96).”

Artikel 2

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 29 december 2018. De ska genast underrätta kommissionen om detta.

Medlemsstaterna ska tillämpa dessa åtgärder från och med den dag då de träder i kraft i den nationella lagstiftningen.

2. När en medlemsstat antar de bestämmelser som avses i punkt 1 ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

3. Punkt 2 ska inte tillämpas i de fall där de nationella bestämmelser i medlemsstaterna som är i kraft före den dag då detta direktiv träder i kraft är förenliga med detta direktiv. I sådana fall ska medlemsstaterna underrätta kommissionen om detta.

4. Medlemsstaterna ska till kommissionen och Europeiska bankmyndigheten överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 3

Översyn

Senast den 29 december 2020 ska kommissionen se över tillämpningen av artikel 108.1 i direktiv 2014/59/EU. Kommissionen ska särskilt bedöma om direktivet behöver ändras ytterligare med avseende på insättningarnas rangordning vid insolvens. Kommissionen ska överlämna en rapport om detta till Europaparlamentet och rådet.

Artikel 4

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 5

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 12 december 2017.

På Europaparlamentets vägnar

A. TAJANI

Ordförande

På rådets vägnar

M. MAASIKAS

Ordförande